

Cieśla

711501

Inna nazwa zawodu: nie występują

Zadania i czynności

Cieśla budowlany wykonuje różne konstrukcje drewniane do szalunków i stemplowań, które będą wykorzystane jako formy przy wylewaniu betonu lub jako szablony w robotach murarskich czy wreszcie w pracach montażowych. Poza tym zadaniem jego jest wykonanie wszelkich konstrukcji z drewna niezbędnych na placu budowy np. kobyłek, pomostów roboczych i często także rusztowań. Cieśle wykonują też samodzielne konstrukcje użytkowe - jak np. wieże triangulacyjne.

Cieśla wykonuje szablony drewniane dla różnorodnych konstrukcji budowlanych zgodnie z projektem. Wymaga się zatem od niego umiejętności bezbłędnego odczytywania rysunków technicznych w zakresie prac ciesielskich.

Musi doskonale znać właściwości i wady różnych gatunków drewna. Samodzielnie bowiem określa ich przydatność do wykonania różnorodnych konstrukcji (np. inne cechy ma mieć drewno użyte do deskowań form betonowych, inne murarskich). Musi również znać się na środkach chemicznych stosowanych do impregnacji drewna. Cieśla często sam powleka drewno środkami grzybobójczymi, owadobójczymi i uodporniającymi na ogień oraz przeciwdziałającymi przyczepności betonu do drewna. Przed przystąpieniem do pracy dobiera odpowiednie materiały łączące (gwoździe, sworznie, śruby, klamry, pierścienie, jarzma, ściski stalowe, wkładki zębate itp.) w zależności od rodzaju łączonych elementów drewnianych. Wreszcie wybiera materiał drewniany i przycina do żądanych wymiarów. Gdy cieśla zamierza łączyć ze sobą elementy drewniane przez pasowanie, zadanie właściwego ich przycięcia wymaga od niego dużej precyzji.

Podstawowymi narzędziami ręcznymi używanymi przez cieślę są siekiera, piła, świder i strug, korzysta też z narzędzi elektrycznych: piły (np. tarczowej), wiertarki, świdra.

Cieśla samodzielnie zajmuje się transportem wszelkich potrzebnych mu materiałów na miejsce pracy, musi więc obsługiwać wciągarki itp. urządzenia.

Mając już odpowiednio przygotowane i zgromadzone w miejscu pracy elementy drewniane cieśla koncentruje się na ich montażu. Doskonałe opanowanie różnych sposobów łączenia drewna (przez pasowanie, zbijanie, przykręcanie itp.) to najistotniejsza umiejętność w zawodzie cieśli.

Najwyższych, mistrzowskich, umiejętności wymaga w tym fachu wykonanie skomplikowanych konstrukcji drewnianych stropów (np. kopułowych) i łuków, czyli tzw. krążyn. Wtedy trzeba znać sposoby odpowiedniego przygotowania (wygięcia) drewna i jego łączenia.

Cieśla po zalaniu betonem lub zamurowaniu wykonanego przez niego szablону drewnianego dokonuje jego demontażu.

Zadaniem cieśli jest również wykonywanie konstrukcji rozporowych i podporowych

ścian w wykopach i na powierzchni.

Dzisiaj cieśla musi znać się na różnych systemach szalunków, również takich w których wykorzystuje się materiały inne niż drewno, zwłaszcza materiały metalowe. Zawód cieśli częściowo – w zależności od miejsca pracy – może przekształcać się w nowy fach: montażysty szalunków i szablonów budowlanych. Cieśla coraz częściej korzysta z gotowych konstrukcji np. zamawianych w tartaku czy z szalunków prefabrykowanych.

Wreszcie w budownictwie wiejskim (regionalnym) cieśle zajmują się całością prac konstrukcyjnych związanych z wybudowaniem domu drewnianego, wykorzystują swoje umiejętności w budownictwie szkieletowym.

Środowisko pracy

materialne środowisko pracy

Miejscem pracy cieśli jest plac budowy – zarówno na zewnątrz jak i w środku budynków. Wiele prac cieśla wykonuje w trudnych i niebezpiecznych warunkach, np. szalując głębokie i wąskie wykopy fundamentów lub pracując na dużych wysokościach. W tym zawodzie istnieje więc duże zagrożenie wypadkami (np. upadek z wysokości, urazy od ostrych i wystających przedmiotów). Cieśla sam impregnujący drewno styka się z substancjami toksycznymi, co grozi mu chorobami skóry i zatruciami. Praca na placu budowy wystawia cieślę na zmienne warunki atmosferyczne.

warunki społeczne

Praca cieśli ma charakter wybitnie zespołowy. Wykonuje on swoją pracę w ścisłej współpracy z innymi kolegami - cieślami, zwłaszcza przy transporcie i montażu gotowych elementów. Ścisłe współpracuje z betoniarzem – zbrojarzem, z murarzami. Jego praca jest ściśle nadzorowana, ze względu na ważność wykonywanych przez niego zadań.

warunki organizacyjne

Zawód cieśli, jak wiele innych zawodów budowlanych, wymaga gotowości do przemieszczania się w terenie, ale zwykle nie musi on opuszczać miejsca zamieszkania. Firmy budowlane na ogół działają bowiem w lokalnym zasięgu. Praca cieśli jest nadzorowana przez majstra i kierownika budowy, którzy pilnują jej wykonania zgodnie z projektem. Cieśla musi jednak mieć świadomość wielkiej odpowiedzialności za swoje zadania. Wszak do oszalowanego przez niego wykopu pod fundamenty czy pod wykonane przez niego podpory stropów wchodzi inni ludzie.

Wymagania psychologiczne

Elementarną rolę w uprawianiu tego zawodu grają zdolności manualne. Cieśla wykonując wszelkie swoje prace musi być dokładny. Złe dopasowanie do siebie różnych łączonych elementów drewnianych może grozić nawet katastrofą budowlaną. Wiele jego czynności ma charakter rutynowy, stąd pożądaną cechą jest również cierpliwość. W tym zawodzie trzeba posiadać umiejętność szybkiego porozumiewania z innymi ludźmi oraz kierowania podległymi pracownikami (pomocnikami ciesielskimi). Praca zespołowa zawsze wymaga uwagi i dobrego refleksu. Wchodząc do głębokiego wykopu trzeba mieć zaufanie do innych ludzi, ale również samemu należy być gotowym do

udzielenia natychmiastowej pomocy kolegom. Cieśla pracuje często na dużych wysokościach. Samodyscyplina i znaczny stopień odwagi w niebezpiecznych sytuacjach są więc w tym zawodzie cechami absolutnie niezbędnymi. Praca na placu budowy jest wyczerpująca fizycznie - ludzie nieodporni na długotrwały wysiłek nie mają żadnych szans utrzymania się w tym zawodzie.

Wymagania fizyczne i zdrowotne

Praca cieśli wymaga znacznego wysiłku fizycznego, stąd konieczna jest ogólnie dobra kondycja fizyczna. Wiele prac wykonuje cieśla na wysokościach - aby móc uprawiać swój zawód musi najpierw przejść przez specjalne badania lekarskie.

Przeciwwskazaniem do wykonywania zawodu są zaburzenia równowagi, wzroku, padaczka, choroby skóry, alergie, choroby ograniczające sprawność manualną.

Warunki podjęcia pracy w zawodzie

Cieśla budowlany jest jednym z trudniejszych zawodów budowlanych. Do jego uprawiania właściwie niezbędne jest ukończenie zasadniczej szkoły zawodowej. Tylko prostsze prace ciesielskie mogą wykonywać osoby przygotowane do zawodu poprzez praktykę zawodową i kursy przyuczające do wykonywania zawodu.

Wykształcenie w tym kierunku można zdobyć w szkołach zawodowych, dostępnych w różnych regionach kraju.

Kursów przyuczających do zawodu należy poszukiwać w Centrach Kształcenia Praktycznego i Centrach Kształcenia Ustawicznego na terenie całego kraju. Kursy te są organizowane w zależności od zapotrzebowania.

Możliwości awansu w hierarchii zawodowej

Cieśla ma ograniczone możliwości awansu. Pracę może rozpocząć jako pomocnik cieśli, następnie pracuje w charakterze w pełni wykwalifikowanego cieśli stając się po zdaniu egzaminu czeladnikiem, a następnie mistrzem w zawodzie. Rozpiętość umiejętności cieśli jest jednak znaczna. Ci, którzy potrafią wykonywać najbardziej skomplikowane prace (jak np. konstrukcje pod sklepienia kopułowe) mają większe możliwości uzyskania pracy, np. przy rekonstrukcji obiektów zabytkowych. Czasem występuje wtedy szansa zatrudnienia na budowach prowadzonych za granicą.

Możliwości podjęcia pracy przez dorosłych

W zawodzie tym istnieje możliwość opanowania niezbędnych umiejętności przez osoby w późniejszym wieku. Wydaje się jednak, że jest to zadanie trudne dla osób w wieku powyżej 50 lat. Zawód ów wymaga wszak rozwinięcia pewnych umiejętności i nawyków manualnych, które zdobywa się przez lata praktyki.

Możliwości zatrudnienia

Cieśla ma ograniczone możliwości znalezienia pracy, mimo iż firmy budowlane istnieją w całym kraju i zwykle poszukują pracowników. Coraz więcej prac ściśle ciesielskich wykonują przedstawiciele innych zawodów budowlanych korzystając z gotowych konstrukcji.

Zawody pokrewne

- stolarz
- stolarz budowlany
- technik budownictwa
- operator maszyn do obróbki drewna

Polecana literatura

Z. Gołębiowski: Konstrukcje drewniane. PWN. W-wa 1983

Dyżewski: Technologia i organizacja budowy. Arkady. W-wa 1971

Warunki techniczne wykonywania i odbioru robót budowlano – montażowych. pr. zbior. Arkady. W-wa 1990

Rusztowania budowlano – montażowe. Arkady. W-wa 1979

Instrukcje stosowania i obsługi deskowań. Zremb. Wrocław 1978